

Komunikace s institucemi

MZe, PRO-BIO, Greenmarketing, farmáři

Petr Jiskra

Grenoble 2009

Obsah

1. Úvod	- 2 -
2. Definování subjektů.....	- 2 -
2.1. Kdo jsem a jak vidím ekologické zemědělství já	- 2 -
2.2. PRO-BIO	- 4 -
2.3. MZe	- 4 -
2.4. Greenmarketing	- 4 -
3. Komunikace s institucemi	- 5 -
3.1. Odpověď PRO-BIO	- 7 -
3.3. Odpověď Greenmarketing	- 8 -
3.4. Odpověď Mze - odobr ekol. zem a environmentální politiky	- 9 -
3.5 Zbylé dvě odpovědi z Mze	- 9 -
4. Vyhodnocení a názor farmářů.....	- 9 -
5. Dotazník k současné situaci EZ v ČR	- 11 -

1. Úvod

Tento dokument bezprostředně souvisí se zveřejněním publikace Lištičky na vinici, nezávislé analýzy českého ekologického zemědělství, která analyzuje příčiny stagnace bio-produkce v ČR.

Reakce na zveřejnění této studie byly různorodé jak na MZe, mezi farmáři i v médiích.

Dotazy vzniklé při organizaci cyklu přednášek na ČZU jsem se snažil komunikovat s institucemi zapojených do ekologického zemědělství v ČR.

2. Definování subjektů

2.1. *Kdo jsem a jak vidím ekologické zemědělství já*

Jmenuji se Petr Jiskra a jsem studentem České zemědělské univerzity v Praze. Tento rok ukončím své bakalářské vzdělání na francouzské univerzitě, kde studuji mezinárodní obchod. I přestože nemám rodinné příslušníky nebo známé pracující v oblasti zemědělství, aktivně se zajímám o problémy okolo sebe a rád získávám nové úhly pohledu na jinak jednostranný výklad problému ve společnosti.

K ekologickému zemědělství jsem dříve přistupoval pouze jako konzument a díky zkušenostem z pracovních stáží v zahraničí viděl potenciál k jejich širší produkci v ČR. Proto když jsem se vrátil z mé pracovní zkušenosti jako hotelový kuchař v Londýně, kde jsme naprosto běžně pracovali s BIO produkty, zůstal jsem udiven, že v České republice jsou BIO produkty vnímány jako něco luxusního a předraženého. Co je luxusní je do jisté míry i prestižní a trendy. Proto jsem přesvědčen, že mnoho podniků veřejného stravování staví na této domněnce zcela bezdůvodně. BIO produkt by měl být vnímán jako zdravější, společensky více citlivý a místně založený produkt na rozdíl od produktů konvenčního zemědělství. Jejich cena by měla odpovídat jejich skutečné ceně, ale to se nestane, dokud spotřebitel nebude více informovaný a ochotný vyměnit mouku za výživnější špaldu, nebo řepný cukr za čerstvý včelí med. Věřím, že právě tehdy se tyto produkty dostanou do široké distribuce a tím jejich poptávka neúměrně vzroste. Věřím, že projekty zaměřené na lokální produkci navrátí produkci do rukou správných a poctivých farmářů, kteří budou i blíže svému zákazníkovi.

Poprvé se mi BIO produkt dostal „do rukou“ již na střední škole, kde jsem se již aktivně zajímal o gastronomii a účastnil se kuchařských soutěží. Na Střední hotelové škole ve Vršovicích, kde jsem studoval, nekaždoročně pořádali festival odborných dovedností. Právě při této příležitosti jsem potkal Šárku Dittrichovou, která mi pomáhala sestavit spolu s mým otcem menu složené výhradně z BIO produktů. Menu bylo tak dokonalé, že i voda za přípravu šalvějového čaje byla „BIO“. Tedy na vodu bychom asi stěží získali certifikaci od KEZu, takže řekneme, že jen voda z potůčku ze severních Čech. Ještě před samotnou soutěží, kdy jsem již věděl, jaké produkty budu potřebovat jsme spolu s Šárkou Dittrichovou objeli farmáře, jejichž produkty jsem využíval. Právě tehdy poprvé jsem se přímo setkal s lidmi, o kterých jsem do té doby mnoho nevěděl. Překvapilo mě s jakou znalostí a láskou se tito lidé chovají ke svým produktům. Na kolik přesně stupňů se musí ta či ona mouka nahřát, aby výsledný chléb chutnal lépe, a i když jablko z chemicky neošetřeného sadu, i když nevzhledné, má plnější jablečnou chuť. Podmínky soutěže bylo použít alespoň pět bioproduktů. Tuto podmínku jsem splnil, ovšem další bylo správně uvařit náročné tříchodové menu. S pomocí mého otce jsem

natrénovat přípravu menu hodné hotelové restaurace. Chut', výsledná prezentace celková připravenost menu porotce doslova nadchla. (menu ke stažení na lištičky.estranky.cz)

Z webových stránek SZIF se můžeme dočíst následovně: "Pilířem poskytovaných finančních podpor jsou přímé platby vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy. Velké možnosti pro zemědělství představuje Program rozvoje venkova (PRV), který byl spuštěn v roce 2007." Fakt, že většina půdy se řadí mezi trvale zatravněný povrch, který je majetkem monopolistických farem, což je mimochodem evropský unikát, by vydalo na další a obsáhlejší esej.

Z mých návštěv ekologických farem jsem viděl, že i za extrémně přísných kontrolních podmínek a ve velmi skromném prostředí dokáže farmář vyprodukovat něco, co není jen obyčejný výrobek, ale výrobek s přidanou hodnotou. Chléb chutná po kvalitní mouce a sýr z kozího mléka nejen že voní, ale i pěkně vypadá. To, že farmář musí následovat přísné regule při zpracování chápou jako jeden z kroků, jak zajistit opravdové „BIO“ u takovýchto produktů. Je ovšem nutné dodržovat až přehnaně přísné předpisy, které spíše škodí farmářově produktu, než prospívají? A platí opravdu pro všechny stejná pravidla – jak u nás tak v rámci EU? Stačí se podívat do okolních zemí a rozdíl je patrný. Mít vlastní jatka a zpracovnu na farmě tak jako v Rakousku může být za současných podmínek leda tak snem českých ekologických farmářů. Na druhou stranu se z BIO stává dotační trend a otevírá se „komerčním“ a masovějším konceptům, které vedou k „změkčování pravidel“ hlavně u velkých farem. Např. francouzský farmář může své slepice ze 70% krmít konvenčním krmivem a vajíčka i tak vydávat za BIO. Smutný fakt je ten, že díky Evropské unii může právě onen francouzský farmář prodávat své vejce na českém trhu hned vedle těch od farmáře z Lužických hor, na kterého česká administrativu uplatňuje daleko složitější pravidla. S jedním zřetelným rozdílem a to cenou. Nemyslím si, že naprosté uvolnění těchto pravidel prospěje všem, ale jejich racionální umírnění podpoří od úplného začátku vlastní produkci. Více než pravidla je třeba hlídat kvalitu bio produktů a tato zodpovědnost by měla být přenesena na spotřebitele. Věřím, že BIO není pouze moderním trendem, který za pár let odezní, ale jedná se dlouhodobě zvyšující se kvality spotřeby potravin a s ním spjatý i rozvoj míst, kde k samotnému zpracování nebo produkci ekologických produktů dochází. Věřím, že postupem času se spotřeba BIO produktů přesune z úrovně luxusních potravin do úrovně každodenní spotřeby ovšem kvalitnější a více společensky uvědomělé.

2.2. PRO-BIO

V této kapitole uvádím citaci z oficiálních webových stránek PRO-BIO, MZe a Greenmarketing.

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců je celostátní sdružení ekozemědělců, zpracovatelů a prodejců biopotravin. Sdružuje také poradce, školy, spotřebitele a přátele ekologického zemědělství.

Hlavním posláním svazu PRO-BIO je prosazovat v ČR ekologické zemědělství v méně intenzivních oblastech ale stejně tak v oblastech produkčních. Důležitou součástí je propagace biopotravin, vždy s ohledem na zájmy ekologických zemědělců, členů svazu PRO-BIO, kteří tento obor v ČR rozvíjejí a prosazují již od roku 1990. (<http://www.pro-bio.cz/cms/sekce/25/ziju-bio/svaz-pro-bio/kdo-jsme>, 9.10.2008)

2.3. MZe

Ministerstvo zemědělství je podle zákona č. 2/1969 Sb. ústředním orgánem státní správy pro zemědělství, s výjimkou ochrany zemědělského půdního fondu, pro vodní hospodářství, s výjimkou ochrany přirozené akumulace vod, ochrany vodních zdrojů a ochrany jakosti vod, a pro potravinářský průmysl. Je rovněž ústředním orgánem státní správy lesů, myslivosti a rybářství, s výjimkou území národních parků.

Ministerstvo zemědělství řídí Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci, Státní veterinární správu České republiky, Státní rostlinolékařskou správu, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský a Českou plemenářskou inspekci.

Za účelem komunikace se širokou zemědělskou veřejností a poskytování služeb zemědělcům disponuje Ministerstvo zemědělství třinácti odbory krajských agentur pro zemědělství a venkov (KAZV), jimž je podřízeno 63 oddělení agentur pro zemědělství a venkov (AZV).

Ministerstvo zemědělství ve spolupráci se Státním zemědělským intervenčním fondem provádí opatření společných organizací trhů Evropské unie, přímé platby, národní doplňkové platby k přímým podporám, programy strukturální podpory a programy rozvoje venkova.

(www.mze.cz)

2.4. Greenmarketing

Poslání

Posláním společnosti Mgr. Tomáš Václavík-Green Marketing je pomáhat rozšiřování českého ekologického zemědělství a prodeje biopotravin poskytováním vynikajících a profesionálních marketingových poradenských služeb a přesných informací ekologickým farmářům, zpracovatelům, obchodníkům a prodejcům biopotravin.

Cíle společnosti

- *pomáhat ekologickým farmářům a výrobcům biopotravin uplatnit svoji produkci a výrobky na místních, regionálních a zahraničních trzích*
- *monitorovat a informovat o vývoji v odvětví produkce, výroby a prodeje biopotravin*

(www.greenmarketing.cz)

3. Komunikace s institucemi

V České republic bohužel neexistuje přehledný seznam bioproducentů, co produkují, v jakém množství a kvalitě. Zdánlivě banální problém do té doby dokud kvůli jedné informaci nemusíte udělat 12 telefonátů. Produkce jako taková je kontrolována a jsem si jist, že i poslední gram sýru zaevidován a certifikován. Bohužel v tomto přebytku administrativy se ztrácí to důležité. Koncovým spotřebitelům sdělit co a kde mohou nakoupit. Tři organizace certifikující všechny bio výrobky v ČR dozajista mají širokou evidenci. Chybí bohužel někdo, kdo by tyto organizace zastřešil.

Obrátil jsem proto s dotazem na poskytnutí komplexních informací na zainteresované instituce a Ministerstvo zemědělství. Problém se mi sice nepodařilo vyřešit, nicméně se mi dostalo zajímavých odpovědí. O názor jsem se zpětně dotázal i několika vybraných farmářů. Viz níže.

Email odeslán v úterý 5.5.2009, 12:23 na

jiri.trnka@mze.cz (odbor ekol. zemědělství a obnovitelných zdrojů energie),
martin.leibl@mze.cz (odbor ekol. zem a environmentální politiky),
jiri.urban@mze.cz (poradce ministra pro ekozemědělství),
tom@greenmarketing.cz,
pro-bio@pro-bio.cz

Vážení,

Jako vedoucí projektu série přednášek o ekologickém zemědělství na ČZU (www.listicky.estranky.cz) bych se na vás rád obrátil s dotazem na několik informací. Po pozitivní odezvě na sérii těchto přednášek bychom rádi pokračovali v aktivitách zaměřených na ekologické zemědělství s cílem informovat studenty, ale i širokou veřejnost o současném dění a produkci EZ v ČR. Spolu s ČZU chceme uspořádat pravidelnou sérii bio trhů. Informovali jsme se na podobnou akci v Tišnově u Brna a zákazníci nebyli spokojeni se sortimentem z eko farem. Prosíme Vás, protože akce bude národního charakteru a organizačně i finančně náročná, abychom se mohli podobnému problému vyhnout, potřebujeme i informace o tom, kteří farmáři a bio producenti mohou poskytnout své produkty na akci v těchto lokalitách.

1. Karlovy Vary,
2. Liberec,
3. Prachatice,
4. Pavlov na Moravě,
5. Hradec Králové a
6. Jeseníku.

V těchto místech totiž máme přislíben prezentační prostor pro tuto akci.

Zákazníci mají podle našich výzkumů zájem o tyto komodity:

**čerstvé mléčné výrobky z kravského sýry, čerstvé mléčné výrobky z koziho a ovčího sýra
biouzeniny, biopečivo, biokompoty, mošty a nakládanou zeleninu, bio vejce, bio drůbež a
ryby, bio ovoce a zeleninu**

Snažili jsme se vytipovat dodavatele podle dostupných seznamů na stránkách MZe, KEZ, Probio, Greenmarketing, AB Cert a BioKont.

Bohužel takto postupovat nemůžeme. Uvedeme zkušenosti s jednotlivými stránkami:

1. Například v rubrice tržnice na stránkách Probio je pouze 9 kontaktů na farmy, kde je možné nakoupit bio produkty. Farma Huntířov u Žel. Brodu je uvedena 3x - pod různými komoditami: brambory, zelenina a ovoce, stejně jako pan Sádek u Opavy je uveden dvakrát. Pod sekci zelenina je uveden Aleš Horák, onen Huntířov u Železného Brodu, Karel Tachecí z Budyně, Komárkovi ze Sádku u Opavy a Jiří Černý z Mlýnce. To předpokládáme že nejsou všichni prodejci bio zeleniny v ČR - nebo ano? Například pan Strachota nebo ekofarma Sluníčko na tomto seznamu chybí a doporučení na ně nám dali prodejci - jenže není v našich silách si takto informace shánět. Za ovoce jsou na stránkách PRO-BIO uvedeny dvě farmy: B. Kučera s bio jablky a Ant. Šlechta, ten ale nabízí jen muchovník

2. KEZ - tyto strany jsou velmi komplexní - ale opět pro spotřebitele matoucí. Jedna farma je zde uvedena pětkrát, na jiné není možné žádné produkty sehnat - například je zde uvedeno 11 producentů bio vajec ale vejce seženete na 2 farmách. Např. Ivana Pánková, která je uvedena jako jedna producentka bio vajec na karlovarsku, má veterinární zákaz vajec prodávat. Ovšem nás tato informace stála 12 telefonátů a to jsme jen u KEZ.

(AB ceert nemá žádný seznam, BIOkont stejně nepřehledný - bez certifikátů a bez seznamu produktů.)

3. MZe - stránky MZe jsou "telefonním seznamem" registrovaných farem tak, jak je dodali kontrolní instituce. K orientaci o objemu a dostupnosti bioproduktů se nedozvíme nic.

4. Greenmarketing neuvádí žádné kontakty - kromě informací o Bille, Penny Marketu a Ikea. jen obecně že vedle 1802 registrovaných ekofarem existuje 410 producentů - jejich seznam však není k dispozici ani údaj o tom kolik z nich jsou farmy a jaké objemy produktů na trh dodaly. Věřím, že nejsme první, kdo žádá a považuje tento seznam za důležitý. Takovýto dokument jako zdroj dostupných informací by nám velice usnadnilo a zpřehlednilo práci s biofarmám a věřím, že nejen nám. V opačném případě jsme odkázáni na závěrečné zprávy organizací a institucí v EZ včetně médií, kde se dozvíme, o kolik desítek procent nám EZ roste a jak dobří v porovnání s Evropou jsme. Nejpřesnějším zdrojem je farmář, pokud jim my studenti-spotřebitelé budeme blíže, budeme i lépe informováni. Bohužel ne jako tomu bylo minulý rok na Bioakademii, které jsem se osobně účastnil, a farmářům nebylo umožněno důstojně se prezentovat.

Prosíme tedy ještě jednou - chceme zorganizovat trhy a potřebujeme na ně farmáře a jejich produkty. pokud je zde 338 722 hektarů registrované ekologické půdy a 1802 ekofarem a ročně roste produkce o 62% tak jsme dospěli k závěru, že to bude jistě velmi úspěšná akce.

S přáním pěkného dne,
Petr Jiskra
Student ČZU

3.1. Odpověď PRO-BIO

5.5.2009 13:06

Dobrý den,

nehodlám se tímto způsobem komunikace nijak obhajovat, neboť nemám pocit, že by byl nějak účinný. Pokud chcete seznam producentů, stačí si na našich stránkách vybrat rubriku Svaz PRO-BIO -> Adresáře (A NIKOLIV BIOTRŽNICE) a přes rozšířené vyhledávání vybrat, co potřebujete, je to je otázka "internetového hledání informací", což pro Vás jako pro studenta nebude problém. Samozřejmě jsou zde seznamy pouze našich členů a kontaktní informace v podobě, v jaké jsou naši členové ochotni je poskytnout.

Ráda Vám pomohu, pokud si s hledáním přes internet nebudete vědět rady.

S pozdravem,

Kateřina Nesrstová

Manažerka PRO-BIO svazu ekologických zemědělců

Nemocniční 53, 787 01 Šumperk, Tel.: 725 571 027

E-mail: katerina.nesrstova@pro-bio.cz, www.pro-bio.cz

Má odpověď:

6.5.2009, 16:30

Vážená paní Nesrstová,

děkuji za Vaší promptní odpověď. Po vašem odkazu jsem opravdu narazil na seznam členů PRO-BIO, ale bohužel musím konstatovat, že ani tento seznam neřeší náš dotaz. Seznam nám poskytne kontakty na farmáře a také se dozvíme kde a s čím farmaří. Bohužel stále nevíme v jakém množství a s čím konkrétně.

Jsem rád, že mě jako studenta považujete za zdatného vyhledávače informací na internetu. Bohužel se obávám, že zde budu muset využít Vaší nabídky. Kdybyste mi dokázala poradit, kde najdu kompletní seznam členů PRO-BIO i se seznamem jejich produktů, kolik a čeho vyprodukují, bylo by to parádní. Snažím se pouze najít snazší řešení ke vzniklé situaci nejen pro mě, ale do budoucna i pro ostatní. V současné době se nejlépe vyvíjí biotrh na Liberecku abychom mohli dále postoupit potřebujeme seznam dodavatelů a seznam objemu produktů kvůli zajištění potřebného inventáře, stánků apod.

Jistě jste dostala také odpověď od p.Vaclavíka na můj dotaz. I přestože upozorňuje, nevytvořit tento systém by bylo nákladné, ale v podstatě souhlasí. Bylo by možné jinak přehledný adresář členů PRO-BIO doplnit o certifikáty či se skutečnou produkcí ekologického zemědělství v ČR?

Jsem s pozdravem,

Petr Jiskra

3.3. Odpověď Greenmarketing

5.5.2009, 12:43

Dobrý den pane Jiskro,

Za Green marketing tolik:

1. máte pravdu, v ČR neexistuje databáze ekologických zemědělců, ze které by spotřebitel poznal, co, kolik, kdy a kde pěstuje či nabízí k prodeji. Určitě se o toto snaží web www.biospotrebitel.cz. Upozorňuji, že vytvořit takovou databázi a udržovat ji aktuální by stálo ročně několik stovek tisíc korun. Já je zatím bohužel nemám.
2. Na webu Green marketing žádná databáze není. Green marketing se ale také neprezentuje, že takovou databázi poskytuje. Ale...
3. agentura Green marketing v březnu spustila web www.bio-info.cz, který se snaží propojovat dodavatelský řetězec pro bioprodukty v ČR. Na webu jsou Seznamy všech ekozemědělců, ovšem opět jen „telefonní seznam“ (bez telefonů). Kontrolní organizace ani Ministerstvo zemědělství neposkytuje informace o tom, co konkrétně který zemědělec pěstuje a nabízí k prodeji. Bio-info by chtělo toto napravit, ale jak jsem již uvedl, sesbírat tyto informace je velmi časově a finančně náročné, ze svého to financovat zatím nemohu.

Díky za vaši iniciativu, pokud bych vám mohl být nějak užitečný, ozvěte se.

tom

Krásný den přeje

Tom Václavík

Green marketing

T: 541 263 456

E: tom@greenmarketing.cz

Skype: tom.vaclavik.green.marketing

W: www.greenmarketing.cz

3.4. Odpověď Mze - o dobr ekol. zem a environmentální politiky

6.5.2009, 11:12

Dobry den.

v příloze zasílám seznam faremních zpracovatelu organizace KEZ o.p.s. Vyzadali jsme si obdobne seznamy také od ostatních kontrolních organizací, pote vam poslu kompletni seznam za všechny tri KO.

S pozdravem Martin Leibl

Pozn.

Seznam v příloze obsahoval 22 producentů a stručně uváděl jaké povahy je jejich produkce. Další seznamy jsou bohužel od pana Leibla nedostal

3.5 Zbylé dvě odpovědi z Mze

Odpovědi Ing. Jiřího Trnky (odbor ekol. zemědělství a obnovitelných zdrojů energie) a Ing. Jiřího Urbana (poradce ministra pro ekozemědělství) se mi bohužel nepodařilo získat.

4. Vyhodnocení a názor farmářů

I přes mou získat konkrétní informace, nebo alespoň se pokusit navrhnout řešení, jsem neuspěl a problém zůstal bez jasného řešení. Protože se mi odpověď pana Václavíka zdála jako nejvíce otevřená a upřímná, rozhodl jsem se zeptat co si o p. Václavíkovi myslí farmáři. V plánu jsem měl se dotázat i na PRO-BIO a Mze, ale na jaře kdy farmáři nemají čas na zbytek jsem se rozhodl pro nejsnazší řešení. Otázky jsou následující:

- 1) 1. Jaká je Vaše osobní zkušenosti s Greenmarketingem. Jestli Vám někdy pomohl, poradil, podpořil.
- 2) Považujete jej pro vaši práci užitečný.
- 3) Domníváte se, že pomáhá produkci biopotravin.
- 4) Pomohl Vám s odbytem či prezentací.

Ing. Josef Abrle (josef.abrle@bio-produkty.cz)

1. Před lety se nabídl, že nám zpracuje projekt na víno, chtěl za to 30000Kč, vzal si 10000Kč zálohu, nic se nerealizovalo, peníze nevrátil/10000Kč, ale po čase, když u nás seděli z Evropské banky a hledali projekt, který popoří, bez skrupulí nám znovu nabízel zpracování. Co k tomu říci?

2. Mohl by být užitečný, kdyby skutečně realizoval co nabízí.

3. Našim ne, ale dovozu

4. ne

Alena Králová (chkz@centrum.cz)

Pardon,

nebyla jsem on-line. :-)

Moje odpovědi : čtyřikrát ne...jak jinak

Emilie Citterbartova" (citterbartova@tiscali.cz)

1. Jsem oslovena p. Václavíkem ohledně výrobků na Českou biopotravinu, novinky dodávám.

2. spíše ne

3. ano, propaguje biopotravinu ve velkém, ale ne pro nás

4. spíše ne

Pro lepší přehlednost jsem se rozhodl komunikaci oznámkovat Dvou odpovědí z pěti se mi bohužel nedostalo a tudíž nemohu posoudit. Otázka zůstává: kolik námahy stojí odpověďet na email, nevím?

Nejlepší A – C nejhorší; Neodpověděl

Osoba/instituce	slušnost	Rychlost odpovědi	Řešení problému
Kateřina Nesrstová / PRO-BIO	C	A	Žádné
Tomáš Václavík / Greenmarketing	A	A	Žádné
Martin Leibl / MZe	B	A	Žádné
Jiří Trnka / MZe	N	N	N
Jiří Urban / MZe	N	N	N

5. Dotazník k současné situaci EZ v ČR

1.	Máme kontrolu nad produkcí ekofarem? <i>Ne. Z hlediska státu je snaha kontrolovat nevyrovnaná. Příliš se dbá na dodržování předpisů, které definují co vlastně BIOprodukt je a na druhé straně se spotřebitel nemá šanci dozvědět, kde koupit konkrétní produkty. V současné době kdy produkce nestíhá pokrýt poptávku neexistuje adekvátní kontrola</i>
2.	Známe objem jednotlivých faremních bioproduktů? <i>Ne. Dá se zjistit jedině přímým kontaktem s farmářem. To je ovšem náročné a nákladné. pro běžného spotřebitele de facto nemožné</i>
3.	Známe poptávku trhu po jednotlivých bioproduktech? <i>Ne. Víme jen, že obecně převyšuje nabídku. Z průzkumů jen víme, že nejvíce oblíbené jsou mléčné produkty (53%) a poté mouka a pekařské výrobky (37%) dotázaných kteří nakupují bioprodukty</i>
4.	Známe sortiment českých faremních bio produktů? <i>Ne. Kvůli absenci pravidelně aktualizovaného seznamu bioproducentů neznáme. Ze stránek kontrolních organizací se můžeme dozvědět co kdo kde produkoval, ale už nevíme jaké množství, kvalitu a jestli vůbec stále vyrábí.</i>
5.	Známe farmy, na kterých je možné koupit bioprodukty? <i>Spíše ne, Opět pro koncového zákazníka náročné získat kontakt. U vládních organizací (např. PRO-BIO, KEZ) je možné nalézt seznam spotřebitelů s kontakty.</i>
6.	Známe růst roční faremní produkce biopotravin vs. nárůst ekopůdy? <i>ANO, Půda v ekologickém zemědělství neúměrně roste k počtu farem, které na ní hospodaří. Ještě menší část tvoří z celkové zemědělské půdy je orná půda. V současné době TTP převyšují výměru orné půdy téměř desetkrát.</i>
7.	Známe objem dotace na 1 kg bioproduktů (ovoce, zelenina, maso, drůbež, mléčné produkty, konzervované produkty, nápoje, uzeniny, polotovary, suché plody a seno?) <i>Ne, dotace jsou přidělovány na ha zemědělské půdy. Kolik se na jednom ha půdy vypěstuje nevíme</i>
8.	Známe příjem na hlavu podle jednotlivých tipů farem? Známe životní úroveň zpracovatelů, jejich volný čas, čas na regeneraci, odpočinek, zdraví, kulturu a sport? Je stejná a stejně dotovaná pro všechny ekologické farmáře? Je stejná jako v zemích EU? <i>Ne.</i>
8a	Známe zisk a hospodaření s dotacemi ekologických farem? Umíme jej vyhodnotit a kontrolovat? <i>Nevím</i>
9.	Známe odbytová místa bioprodukce? Neodchází biosurovina ze země ven k dalšímu zpracování a nevrací se nám zpět do obchodu? Nekončí v konvenčních odbytových místech? Pokud ano, v jakém objemu a kde to zjistíme? <i>Ano. 80% celkové spotřeby je z dovozu. Farmáři část nemají na výběr a svoje produkty musí prodat ke konvenčnímu zpracování díky přísným regulacím.</i>
10.	Máme veterinární a hygienická pravidla faremního zpracování v takové kvalitě a v takové srozumitelnosti, že podporují místní produkci bio potravin? Jsou zaměstnanci veterinárních a hygienických kontrol motivováni k zvyšování objemu domácí produkce? Jsou v tomto smyslu kontrolováni? Platí u nás stejná pravidla jako u sousedů? <i>Určitě ne. Celkem 3 kontrolní systémy se navzájem překrývají a jejich příliš přísné dodržování někdy až zbytečně přísných pravidel vede k bariérám k podnikání v EZ. Například v porovnání s Rakouskem se zdá podnikání v EZ v ČR nemožné.</i>

11.	Máme u nás pravidla prodeje biopotravin do veřejného stravování? Máme k tomu odpovídající a potřebné nástroje (evidenci bioproducentů, certifikátů...?) <i>Ne. Chybí komplexní databáze kolik, čeho a v jaké kvalitě farmáři vyprodukují. Kontrolní systém vyžaduje ke každému dodacímu listu do veřejného stravování přiložit certifikáty, z nichž mnohé mají I tři strany. Tyto certifikáty má provozovna I s dodacími listy povinnost skladovat tři roky. Zpočítali jsme, že jen hotel Inter-continental by musel takto měsíčně střídat, kontrolovat a archivovat 270 listů papíru.</i>
11a	Máme vybudovaný trh pro biopotraviny? Existují smlouvy s řetězcí? Máme lokální prodejny a centra? <i>NE. zákazník není dostatečně informovaný a ani distribuční řetězce nejsou osloveny a neznáme jejich poptávku a I kdybychom ji znali, z nízké bioprodukce ji nejsme schopni uspokojit. Neexistují specializovaná distribuční centra a s výjimkou prodejen zdravých výživ ani lokální prodejny. Farmáři možná prodávají přímo ze dvora, ale to neřeší problém.</i>
12.	Je dotační nabídka Programu rozvoje venkova přístupná pro všechny zemědělce bez rozdílu? Například investice do projektu bioregionu pro studenty ČZU je dosažitelná v rámci stávajících pravidel PRV? <i>Ne. Proto, aby mohl student začít podnikat na půdě potřebuje již vlastnit pozemek. Prakticky nemožné. Pokud by chtěl vytvořit komunitní projekt v rámci MAS nemůže, pokud nemá na venkově trvalý pobyt, navíc tyto projekty v rámci Osa IV jsou spíše symbolické. Vstupní bariéry jsou příliš vysoké a zvýhodňují osoby zběhlé v právních řízeních a procesech s nimi spojených.</i>
13.	Máme dotační podněty pro vytvoření pracovních míst na zpracovatelských farmách? Máme úlevy na odvodech pro farmáře, kteří chtějí zaměstnat ? <i>Nevím. Rozloha ekologických farem v ČR je neúměrně větší ve srovnání farem v zahraničí. Podle zahraničních standardů by v EZ ČR mělo pracovat na 20 000 zaměstnanců. Skutečnost je cca 6 krát menší.</i>
14.	Známe objemy půdy vs. objem produkce produkce vs. počet zaměstnanců vs. mimoprodukční činnost do údržby krajiny a obnovitelných zdrojů energií vs. dotací do ekologického zemědělství v ostatních členských státech EU? Jak jsme srovnatelní v kritériích produkce a příjmu na rodinu vs. objemu dotací na zemědělský podnik? Sledujeme tato kritéria? <i>Ne všechny. V roce 2007 bylo v ČR 1318 farem na rozloze 312890 ha, což tvořilo 7,35%. Zemědělské půdy v ČR. Činnosti farmáře na údržbě krajiny a obnovitelných zdrojích můžeme jen odhadovat. Efektivnost produkce jedné ekologické farmy je neúměrně menší v porovnání se zbytkem Evropy. Stejně tak i počet zaměstnanců na farmě/ha.</i>
15.	Je administrativa nutná k produkci místních faremních potravin flexibilní a dosažitelná během jednoho měsíce nebo déle? (stavební povolení, zapsání farmy a živnosti, žádosti o dotace, vyřízení úvěru, zápis do katastru, nákup půdy, schvalovací proces produkce potravin, žádosti o výjimky...) <i>Spíše Ne. Zdlouhavá a legislativně náročná. Zbytečně zatěžující farmáře.</i>
16.	Víme kolik bylo vynaloženo peněz na komunikaci a marketing českých faremních bioproduktů? <i>Spíše ano. Největší marketingová akce společnosti OGILVY zadaná SZIF vyšla na 30 milionů. Tato akce má podporovat biofarmáře po dobu následujících tří let. Skutečnost, že spotřebitel stěží odliší produkt ze zahraničí (80% všech bio produktů v obchodech) tak jsme spíš SZIF dělá reklamu ostatním biofarmářům v EU.</i>

17.	Známe výsledky marketingových podpor bioproduktů? Například billboardové kampaně na podporu faremních bio produktů? <i>Ne. V červenci 2007 schválila Evropská komise žádost SZIF a bude financovat informační kampaň 25 mil. v letech 1008-2010. Bohužel neexistují přesná pravidla nebo systémový plán, který by podpořil farmáře a jejich produkty. Billboardová kampaň na jaře 2008 je toho jedině důkazem</i>
18.	Mají farmáři - zpracovatelé možnost prezentovat své problémy, klást otázky, přinášet podněty na státem placených informačních platformách? (Bioakademie, semináře, grantové projekty, webové prezentace Greenmarketingu, MZe, Probio, kontrolních organizací, tiskové materiály Probio...) <i>Ne. sám jsem měl možnost se účastnit Bioakademie 2008 a rozhodně tomu tak není. Pokud farmář sebere odvahu a iniciativně se zapojí s kladením otázek a návrhů řešení, v drtivé většině případů skončí bez úspěchu.</i>
19.	Kolik podnětů (dotazů, nápadů, požadavků, petic, schůzek, otevřených dopisů) eko farmáři zpracovatelé předložili svým zástupcům od roku 2005? Kolik z nich bylo vyřízeno a v jaké kvalitě? <i>Nevím, ale jsem přesvědčen, že jich nebylo málo</i>
20.	Kolik existuje komunikačních kanálů pro informace ohledně ekozemědělství a bioprodukce? (weby MZe, Probio, Kontrolních institucí, greenmarketingu..) Víme kdo je platí a kolik nás stojí? Víme k čemu mají sloužit a zda opravdu svůj účel naplňují? Jak jsou vyhodnocovány finanční prostředky do těchto komunikačních kanálů a kdo je dělá? <i>Způsobů komunikace informací je dle mého názoru mnoho. Bohužel jsou roztržštěné a málokdy kompletní. Povětšinou jsou tyto způsoby komunikace hrazené z dotací nebo přímo placené MZe. Protože neexistuje žádný souhrnný systém, je obtížné vyhodnotit jejich efektivitu v poměru k ceně.</i>
21.	Jak probíhají kontroly dodržování pravidel a zákona o EZ na farmách? Reagují kontrolní instituce na podněty občanů? Jsou vyřizovány objektivně a ve správných proporcích? <i>Spíše ne. 3 kontrolní orgány navštíví každou farmu v EZ minimálně jednou ročně. Administrativní zátěž je natolik náročná, že farmář snadno udělá chybu za kterou je neúměrně potrestán. KEZ se ve své výroční zprávě chlubí, že za rok 2007 nedostali jedinou stížnost. Otázka zní, zdali je toto objektivní. Farmář, kterému byla odejmuta veškeré dotace stěží nad tím mávne rukou.</i>
22.	Jsou dotace na farmu jedním souvislým tokem nebo je možné počítat různé dotační tituly (LFA, agroenvi, saps..) <i>Ne. Může čerpat i z programů LFA, AE, SAPS.</i>
23.	Je možné kumulovat větší objemy zisku, než je přiměřený? <i>Nevím a v této chvíli to nemůže vědět nikdo, přestože na toto nebezpečí upozorňoval Nejvyšší kontrolní úřad ve své zprávě o ekozemědělství již v roce 2005.</i>
24.	Máme stanovené kategorie farem a kritéria vyhodnocování efektivnosti dotací? <i>Ne</i>

25.	Umíme kontrolovat efektivnost dotací vzhledem k cílům zemědělství a PRV? Jsou např. dotace na alternativní zdroje energie stejně přístupné pro různé velikosti farem? Jaká jsou kritéria? Objem půdy? Je účast na dražbách a možnost nakoupit půdu rovná pro všechny občany? Mají stejný přístup k finančním zdrojům na nákup půdy? Odkud berou zemědělské podniky finance na draženou půdu? Není to z peněz na obdělávání zemědělské půdy? <i>Ne. Dotace a jejich využití nejsou sledovány a jejich využívání taktéž. Nejvíce dotací do TTP jistě není tak efektivní a zdůvodnitelné jako do sadů nebo zeleniny. Toto stěží podporuje rozvoj venkova. Podmínky rozhodně nejsou rovnoměrné při nákupu a dražbě pozemků. Zvýhodňování jsou lidé, kteří ví jak se pohybovat v této oblasti, mají kontakty nebo dostatek volných finančních prostředků.</i>
26.	Kolik zaměstnanců napájí současný systém zemědělství a kolik institucí s ním souvisí? (VÚZE Praha a Brno, ČZU, MZe a regionální agentury, SZIF, oborová sdružení (Probio, Greenmarketing, Marginální oblasti) pracovní skupiny (Monitorovací výbor MZe), veterináři, hygienici, kontrolní agentury EZ (KEZ, Biokont, Abcert), MF, Centrální evidence zvířat v Hradištku, Potravinářská inspekce... Jaká je míra jejich odpovědnosti za současný stav v zemědělství? Mají delegované povinnosti, odpovědnosti a jsou řádně kontrolovány? <i>Ne. Jako instituce fungující a dohlížející na EZ mají značný podíl na tvorbě a formování celého zemědělství. Většina těchto orgánů je nezávislých a tudíž i bez přímé kontroly a přesně stanovených pravidel.</i>
27.	Kolik stojí transakční náklady na jednu korunu dotací do ekologického zemědělství? (souhrn nákladů výše uvedených institucí) <i>Ne. Víme jen, že často mohou tvořit až 20% celkové dotace a díky nepřiměřené administrativě se tyto náklady kumulují</i>
28.	Máme evidenci výstupu ztv. Mimoprodukční funkce zemědělství? Víme kolik bylo v EZ utýráno zvířat? Víme kolik hektarů zničených lesů a krajiny? Kolik evidujeme stížností starostů, sousedů a zaměstnanců ekologických podniků? Jak byly vyřízeny? <i>NE</i>
29.	Jaká je koncepce EZ – co má být jeho výstupem a jak jej dokážeme změřit? <i>EZ by mělo produkovat k přírodě i k zákazníkovi šetrné produkty. Jeho produkce by měla být spojena s místem a podporovat lokální zaměstnanost a rozvoj společnosti. Neměl by ohrožovat přírodu okolo sebe ba naopak pomáhat k rovnováze. Vedle faktorů jako pokles nezaměstnanosti, počet litrů vylisované šťávy nebo počet ha na farmu dokážeme jen stěží spočítat přínos přírodě a spokojenost zvířat. Ovšem pravidla nejsou pevně stanovena s jasnými čísly a proto není možné vymáhat její plnění. Podle Nařízení vlády mělo do roku 2010 EZ produkovat 60% místní spotřeby bio produktů. To se nesplnilo. Nikdo však nebude potrestán a dotace do EZ se vracet nebudou. Smutné je, že se v tomto trendu nadále pokračuje a MZe a Pro-bio jej navíc prezentuje jako úspěch.</i>
30.	Máme modelové projekty a podniky ekologického zemědělství? <i>Ne, najdou se podniky, které by se jimi mohly stát ovšem tato snaha by musela být podpořena z národní úrovně.</i>
31.	Evidujeme jak dlouho a kam všude už tyto dotazy byly položeny? Víme kolik bylo zaplacen grantů, seminářů, marketingových akcí a pracovních skupin k řešení těchto otázek? Komu? S jakým výsledkem? <i>Ne</i>